

Studieclub 'Robot en weidegang' evalueert seizoen

'Begin op tijd met beweiden'

Robotmelkers die van weidegang een succes willen maken, moeten in het voorjaar op tijd met beweiden beginnen. Tot die conclusie kwamen de leden van de studieclub 'Robot en weidegang' in Noord-Holland tijdens hun laatste bijeenkomst van dit weideseizoen.

Volgens WeideCoach Rick de Vor van Agrifirm is het belangrijk dat koeien zo vroeg mogelijk in het seizoen naar buiten gaan om aan weidegang te wennen. „In het voorjaar is het gras het smakelijkst en is de grootste winst te boeken”, zegt hij. „Als de koeien het kunstje van weidegang kennen, kun je het systeem lang volhouden. Begin je later met beweiding – bijvoorbeeld na de eerste snede – en er komt een kink in de kabel, dan lukt het vaak niet

meer weidegang succesvol door te zetten.” De leden van de Noord-Hollandse studieclub zijn het er allemaal over eens dat koeien in de wei horen te lopen. Maar bij de een is het weideseizoen gemakkelijker verlopen dan bij de ander, blijkt tijdens de evaluatiebijeenkomst. „De bedoeling van deze middag is om ervaringen te delen en kennis op te doen over hoe je weidegang volgend jaar mogelijk kunt optimaliseren”, vertelt De

Vor bij aanvang. Daarna wil hij een aantal graslandkalenders bespreken en een rondje door het land maken.

Situering weidebox

Een probleem waar de leden bij weidegang tegenaan lopen, is de situering van de weidebox(en) in de ligboxenstal. Bij bijna geen enkele deelnemer aan de keukentafel

Het bijhouden van een graslandkalender is een mooi middel om op het weideseizoen terug te kijken en eventuele verbeteringen voor volgend jaar in kaart te brengen, vindt WeideCoach Rick de Vor (tweede van links).

van melkveehouder Ad Bak uit Westbeemster staat de robot op de ideale plek. „Als ik nu zou moeten bouwen en een robot zou installeren, zou ik mij heel goed oriënteren op de plek waar ik het apparaat in combinatie met weidegang zou willen neerzetten”, zegt Jaap Bark, medewerker van melkveehouder Teun Schermerhorn uit Grootshermer met 110 koeien.

Joep Verbij, die een melkveebedrijf met 140 koeien in Den IJp heeft, vindt dat dealers van melkrobots te weinig aandacht besteden aan robotmelken en weidegang. „Je koopt dan wel een weidebox bij zo’n leverancier, maar je wordt verder niet begeleid in de beweiding zelf. Dat hangt er maar een beetje bij.” Volgens Jerry Kager, die in Uitgeest 108 koeien melkt, is het koeiverkeer in nieuwe stallen beter geregeld. „Als er een vervelende koe in de weg staat, kan een ander dier daar vaak nog wel omheen lopen. In bestaande stallen is die ruimte soms te krap. Ik ben er zelf veel mee bezig geweest om het koeiverkeer zo optimaal mogelijk te laten verlopen.” Jaap: „Wij ook, maar het gaat nog niet naar wens.”

Volgens Rick de Vor hebben vertegenwoordigers van robotdealers niet altijd voldoende praktijkervaring met robotmelken en weidegang. „Boeren zouden er zelf meer op uit moeten gaan en collega’s bezoeken die al ervaring hebben. Vaak gun je je daar als veehouder de tijd niet voor. Maar het is een betere investering dan wanneer je drie dealers uitnodigt voor een gesprek. Ik wil dan ook iedereen die gaat bouwen, aanraden om te investeren in eigen onderzoek.”

Ervaringen delen

Rick wil graag van iedere deelnemer afzonderlijk weten hoe het weideseizoen is bevallen. Jaap Bark bijt het spits af. „We hebben de koeien in het voorjaar vroeg naar buiten gedaan en dag en nacht geweid. Dat hebben we een tijdje volgehouden, tot sommige koeien niet meer naar huis kwamen. We hebben meer gemolken dan vorig jaar – toen we voor het eerst met een robot zijn gaan melken – maar we vinden dat het nog beter kan. We zagen duidelijk dat de koeien in de eerste week van juli, toen het warmer werd, in productie daalden. We hebben een groot deel van het seizoen aan standweiden gedaan, later zijn we gaan omweiden. Je ziet dan dat de koeien ‘grager’ worden.

Daar willen we volgend jaar een systeem in zoeken.”

Rick de Vor: „In het voorjaar kun je prima de methode van standweiden aanhouden, maar het is belangrijk dat je bij veranderende omstandigheden het systeem aanpast.”

Joost van Dam melkt 65 koeien in Egmond aan den Hoef. Vorig jaar heeft hij standweiden op 18 hectare toegepast, verdeeld over twee blokken van 9 hectare. Dat ging fout toen het gras in de zomer te hard ging groeien en de koeien niet meer naar huis kwamen. „Dat wilde ik dit jaar voorkomen”, aldus Joost. Hij besloot dit voorjaar de koeien tot na de eerste snede binnen te houden en voor standweiden en daarna roterend standweiden te kiezen. „Dat is voor mij de uitkomst.”

Hoewel het beweiden als een trein liep, viel de productie wat tegen. „Ik heb het idee dat er toch wat te weinig ruwvoer in de koeien komt.” Ook heeft hij te maken gehad met werkzaamheden in zijn land, waardoor hij het systeem niet heeft kunnen doorzetten en uit het ritme raakte.

120 dagen weidegang

Toch is Joost niet ontevreden over het weidegangseizoen. „Op dit moment gaat het lekker. Er hebben veel koeien afgekalfd. Ze zijn wel wat sloom, er zitten nu ook meer koeien op de robot dan we gewend zijn. Ik zit nu op de 120 dagen weidegang: wie naar buiten wil, die mag. Dan zie je toch dat er relatief veel koeien binnen blijven.”

Jerry Kager wil weten of er in het land veel boeren zijn die na het bereiken van de 120 dagen weidegang hun koeien opstallen. Rick: „Ja, dat hoor je best veel, ook van boeren die op de traditionele manier melken. Bij veel boeren zit die 120 dagen tussen de oren. Ze hebben de weidepremie binnen, dus de koeien mogen op stal. Veehouders zouden juist meer de voordelen van weidegang moeten inzien. Ook deze tijd van het jaar is het gras nog smakelijk genoeg.”

Net als Joost heeft Ad Bak zijn 80 koeien pas na de eerste snede naar buiten gedaan. Hij heeft geprobeerd om iedere twee weken een paar hectares te maaien, om het gras smakelijker te houden. „Dat is goed gelukt”, vindt Ad. Het systeem is hem op zich goed bevallen, maar de koeien gaan volgend jaar wel eerder naar buiten, weet hij. „Ik heb in ieder geval de 120 dagen gehaald en de koeien lopen nog steeds buiten.” Rick: ▶

Edy de Bie

„Ik heb een manier van gedwongen koeiverkeer gecreëerd.”

Ad Bak

„Koeien na de eerste snede naar buiten.”

Theo Pronk

„Tijdens de hitte in juli zakten de koeien in productie.”

Jerry Kager

„Met vroeg opstallen de overgang naar de winter vergemakkelijken.”

Joep Verbij:

„Begeleiding van dealer na aankoop van weidebox kan veel beter.”

Joost van Dam

„Standweiden en daarna roterend standweiden is voor mij de uitkomst.”

Jaap Bark

„Dit jaar meer gemolken dan vorig jaar, maar het kan nog beter.”

De leden van de studieclub kijken na afloop van de bijeenkomst in het land van Ad Bak. „De bodemtemperatuur ligt op 15 graden”, zegt Rick de Vor (gele bodywarmer). „Het gras blijft nog wel een paar weken doorgroeien.”

„Als je de dieren in het voorjaar vroeg naar buiten doet, heb je niet zo'n groot stuk nodig voor beweiding. Het gras groeit dan toch wel.”

Vroege weidegang

Joep Verbij is voorstander van vroege weidegang. Zijn koeien gingen half april naar buiten. Hij heeft tot de eerste snede voor een systeem van standweiden en bijvoeren gekozen, omdat er te weinig gras stond. Daarna brak een periode van veel etgroen en verse vaarzen aan de melk aan, zodat hij besloot de koeien in twee groepen te verdelen. De groepen gingen op verschillende tijdstippen naar buiten en werden op verschillende percelen geweid. Op het moment dat er weer voldoende gras in het land stond, is hij met het systeem van de groepen gestopt. De veehouder uit Den IJp is tevreden over het afgelopen weideseizoen. „Hoewel de koppel is gegroeid, lopen de koeien goed op de robot. We zitten nu op 27 liter, maar ik voer ook iets minder krachtvoer bij. We hebben wel prima gehalten, met 3,80 procent eiwit. Wij kiezen voor een rantsoen met meer ruwvoer. Dat zijn afwegingen die je op een bepaald moment maakt.”

Wat zou je volgend jaar anders willen doen? wil Rick weten. Joep: „Misschien zou ik de koeien met extreem warm weer 's avonds willen weiden. Je zag nu dat ze aan het einde van de ochtend al terug naar de stal kwamen en 's middags allemaal binnen waren. Ik ben er niet bang voor dat de koeien aan het einde van de nacht niet naar huis komen. In zo'n grote koppel met verse koeien en vaarzen aan de melk blijven de dieren naar de robot komen en nemen ze de rest mee.” Rick: „Een voordeel van 's avonds weiden na een warme zomerdag is ook dat het gras erg smakelijk is, omdat er veel suikers in het gewas zitten.” Jerry Kager doet nu vijf jaar aan robotmelken en weidegang en heeft daarmee de meeste ervaring van de studieclubleden. Zijn koeien gingen op 10 april naar buiten op een ruim perceel. Na de eerste snede koos hij voor

een systeem van roteren en maaien in dienst van de beweiding. Jerry heeft de koeien op 22 september opgesteld, terwijl ze vorig jaar tot 10 oktober buiten hebben gelopen. „We hebben twee keer een klap water gehad. Bovendien is onze ervaring met vroeg opstallen dat de overgang naar de winter gemakkelijker verloopt.” De veehouder heeft geen plannen om zijn bedrijfsstrategie voor volgend jaar aan te passen. „De koeien geven 30 liter melk. Daar ben ik tevreden mee. De productie moet er wel onder blijven.”

Hitte in juli

Theo Pronk melkt 70 koeien in Zuid-Schermer. Ook hij is voorstander van vroeg weiden en dat is hem dit jaar goed bevallen. De boer heeft zijn koeien in het voorjaar voortdurend een ander perceel gegeven en in dienst van het beweiden gemaaid. „Ik pers al het kuilgras in ronde balen. Het voordeel daarvan is dat ik wat eerder kan maaien en dat ik kan kiezen welke balen ik wanneer aan de koeien wil voeren.” Het beweiden ging goed, tot de hitte in juli, zegt Theo. „Toen ging de productie onderuit. De koeien bleven 's middags binnen en ik voerde ze kuilgras bij. 's Avonds gingen ze weer naar buiten, maar als ze dan om 23.00 uur binnen kwamen, waren ze zo volgevreten dat ze het voer voor 's nachts aan het voerhek niet meer opraten. Het 's nachts voeren ga ik niet meer doen. Ook haal je de koeien uit hun ritme vandaan.”

Voor Edy de Bie uit Uitgeest was het weideseizoen 2015 het eerste jaar met een melkrobot. Hoewel zijn U-vormige stal naar eigen zeggen niet ideaal is voor een weidebox vanwege matig koeverkeer, is weidegang hem toch prima bevallen. „Ik heb de koeien in de derde week van april naar buiten gedaan. We hebben eerst alleen overdag geweid. April was een mooie maand om de koeien te begeleiden. Je moet misschien wat meer in het land lopen, maar we hadden de tijd en je ziet ook het een en ander. Later ben ik de koeien in twee groepen op twee verschillende percelen dag en nacht gaan weiden. Door

de dieren in een A- en B-groep te verdelen, creëerde ik een manier van gedwongen koeverkeer, zodat ik zeker wist dat alle 60 koeien werden gemolken.”

De laatste weken van het weideseizoen verliepen rommelig, voornamelijk door het natte weer, zegt De Bie. „We hebben de koeien in de derde week van augustus op stal gezet. Daarna zijn we overdag weer in een A- en een B-groep gaan weiden. Uiteindelijk liep het beweidingssysteem toch spaak, waarschijnlijk doordat ik te veel etgroen en te weinig draagkracht in het land had. De koeien staan sinds half september dag en nacht op stal. Maar met een gemiddelde van 2,3 melkingen en meer dan 30 kilo melk per koe hebben we het in het eerste jaar niet zo slecht gedaan, vind ik.”

Graslandkalender

Na afloop van de evaluatieronde komen een paar graslandkalenders op tafel. Rick wil graag dat de deelnemers de kalender invullen, omdat het een mooi middel is om op het weideseizoen terug te kijken en eventuele verbeteringen voor volgend jaar in kaart te brengen. Theo Pronk zegt niet veel ervaring te hebben met het bijhouden van een graslandkalender, maar Rick vindt dat hij goed zijn best heeft gedaan. Wat opvalt, is dat Theo op zijn percelen een keer in de negen weken kunstmest strooide, waardoor hij wat krap in zijn gras kwam te zitten. Rick raadt hem aan om tussendoor een keer extra te strooien, zodat hij gemakkelijker de groei erin houdt. „In het voorjaar blijft het gras wel groeien, maar als er een kleine verandering optreedt, zoals de hete julimaand, kan het systeem zomaar in de war lopen.” Toch is het belangrijk om aan een systeem te blijven vasthouden, adviseert Rick. „Soms is het puzzelen welk systeem het beste bij je bedrijfsvoering past. Als het even niet loopt, moet je echter niet te snel naar een zijweg zoeken. Dan heb je kans dat je vastloopt. Het is ook mogelijk om in het voor- en najaar een ander systeem te hebben. Belangrijk is